

Egy nap Kálvin városában

Bocskai István fejedelemnek, az egyetemes vallásszabadság harcosának szobra is ott áll a Reformátorok falán

Ha a „kálvinista (vagy protestáns) Róma” kifejezésre – különféle nyelveken – rákeresünk az interneten, két várost kapunk megoldásként: Genfét (francia nevén Genève) és Debrecent. Kálvin János születésének 500. évfordulója közeledtével (július 10. lesz a napja) Svájc második legnagyobb, csaknem 200 ezres városában a kapcsolódási pontokat kerestük.

A 16. században Kálvin (franciáiban Jean Calvin) munkássága nyomán jött létre Svájcban a kálvinizmus teológiai rendszere. 1536-ban érkezett Genfbe, és adta ki *A keresztyén vallás alapvonalai (Institúció)* című művét. 1559. május 29-én alapította meg Akadémiáját, amely épp ottjártunkkor ünnepelte fennállásának 450. évfordulóját. A Kálvin nevet viselő intézmény (melynek alapító rektora, Theodore de Béze egyik alakja a reformáció emlékművének) mára már nem az egyházé, sőt az egyébként katolikus vallású igazgatójától megtudtuk: az iskola a hagyományok ápolásánál már fontosabbnak tartja a kozmopolita város irányelveit. Genfben – amely a

reformáció korában is befogadta a menekülteket – ma a lakosság fele külföldi. A nemzetközi diplomácia fővárosának számító településen a protestánsok száma nem éri el a 20 százalékot.

Genf városa persze mindezekkel együtt Kálvin jegyében ünnepli a jubileumi évet. Az utcákon hatalmas plakátok hívják fel a figyelmet az esztendő eseményeire. A Dóm előtti tér vendéglőjében (igen finom) Kálvin-sör is kapható, s tábla jelöli a házat, ahol élt. Az 1536-ban protestáns templommá alakított 12. századi Saint-Pierre katedrálisban ma is ugyanazon a helyen áll Kálvin széke, amelyből radikális egyházreformokat sürgető beszédeit mondta. A Parc des Bastionban ott látjuk szobrát a reformáció emlékművének középpontjában. A kompozíció része Bocskai István szobra is.

A jubileummal kapcsolatos számadatoknál maradván: az emlékmű most éppen százesztendő, hiszen 1909-ben ennek felállításával ünnepelték Kálvin születésének 400., az Akadémia alapításának 350. évfordulóját. Vajon lesz-e ilyen szintű „lenyomata” az 500. esztendőnek?

Jelentős mértékben Kálvinról szól a reformáció nemrég alapított nemzetközi múzeuma, amely 2005-ben nyitotta meg kapuit, 2007 óta az Európa Tanács Múzeumi Díjának birtokosa. Plasztikusan, átélhető módon idézi fel a reformáció történetét az 1517-es kezdetektől, Luther tevékenységétől Kálvin színrelépéséig. Archiv dokumentumok, bőséges kéziratanyag tárja elénk a vallás történetének fontos eseményeit, magának a reformáció időszakának éveitől napjainkig. Számunk-

ratai körében eltöltött vacsoráját. Hajnali négy óras ébredése után, szigorú napirendjét betartva, este 9-kor tért nyugovóra. A figurák animációs technikával „kelnek életre”.

Az erdélyi fejedelem említett emlékművén kívül Bartók Bélának is van szobra a városban, Liszt Ferencről pedig – aki 1835-től egy éven át élt itt, teret neveztek el a svájci kantonszékhelyen. De annak is van magyar vonatkozása, hogy itt ölték meg Erzsébet magyar királynét (és osztrák császárnét). Szobor és emlékmű is áll a merénylet színhelyén, a Genfi-tó partján. Az elegáns Beau Rivage szállóban, ahová Lukeni merénylete után bevitték a haldokló Sisit, emlékszobát rendeztek be. A kikötőben ma is ott áll a hajó, amivel látogatába érkezett.

A város szülöttje volt Rousseau, a felvilágosodás nagy alakja. Ő így írt Kálvinról a *Társadalmi szerződés* című munkájában: „Aki csak teológust látunk Kálvinban, azok nem ismerik fel lángelméjének teljes nagyságát. Bölcs törvénye-

Kálvin egy napját idézik a Reformáció Múzeumában

ra különösen érdekes dokumentumra is bukkantunk az üvegárlókban: Kálvin alpművének magyar fordítását is kiállították. Nagy Károly munkájának egyik revideálójá a debreceni Eröss Lajos professzor volt.

A jubileumra időzített időszak kiállításán életképek idézik fel (francia, angol és német nyelven) Kálvin egy napjának eseményeit – reggeli imáját, prédikációját, azt, ahogyan a szűkös körülmények ellenére pazarló módon vigasságot rendező tehetős polgárszszonyt elmarasztalja, előadását a Szentírásról tanítványai előtt, ba-

ink megalkotása, amelyben neki nagy része volt, éppúgy dicsőséggé válnak, mint maga az *Institúció*. Bármekkora változást hozzon is az idő, amíg él bennünk a haza és a szabadság szeretete, nem szűnünk meg áldani e nagy férfit emlékeztét.”

Dombrovsky Ádám

(További információk:
www.deol.hu,
www.myswitzerland.com,
www.geneve.ch,
www.musee-reforme.ch)

A nemzetközi diplomácia fővárosává nőtte ki magát